

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, 86-212 Stolno
(zwanym dalej GOPS)**

sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1764) art. 4 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a

I. Cel kontroli:

Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 11, 12, 13 stycznia 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p. ██████████ – p.o. Kierownika GOPS i p. ██████████ - asystenta rodziny oraz analizę prowadzonej dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575 z późn.zm.), pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

GOPS w Stolnie, realizujący ustawowe zadania wspierania rodziny, działa na podstawie Statutu z dnia 20 marca 2012 r., przyjętego Uchwałą Nr XIV111/12 Rady Gminy Stolno, w którym zmian dokonano kolejnymi Uchwałami: Nr XXV/189/2013, Nr XXX/240/2013 oraz Nr XVIII/142/2016 r.

Powyższe dokumenty wskazują, iż GOPS realizuje zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, przy czym w dokumencie obowiązującym w 2015 r. wprowadzonym Zarządzeniem Nr 5/2014 Kierownika GOPS z dnia 29 maja 2014 r., nie uwzględniono w § 5 stanowiska asystenta rodziny, a także nie wymieniono w Rozdziale VI zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Kolejny Regulamin Organizacyjny, wprowadzony Zarządzeniem Nr 3/2016 Kierownika GOPS z dnia 4 lipca 2016 r., w Rozdziale V § 5 ust. 3 określa wymagane kwalifikacje asystenta rodziny, a w Rozdziale VI § 7 ust. 4 zawiera lakoniczny zapis dotyczący realizacji zadań wynikających z ww. W badanym dokumencie stwierdzono prawidłowy opis zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym (§ 7 ust. 1), zadań własnych gminy (§ 7 ust. 2), zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (§ 7 ust. 3), ale brak uszczegółowienia zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny.

Wójt Gminy Stolno Zarządzeniem nr 72/2016 r. oraz nr 73/2016, z dnia 29 czerwca 2016 r. upoważnił p. ██████████ do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji, na czas usprawiedliwionej nieobecności Kierownika GOPS - p. ██████████.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art.10 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań*

Pierwszy Gminny Program Wspierania Rodziny uchwalony został na lata 2013 – 2015. W opracowanym dokumencie zawarto główny cel dotyczący tworzenia warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania, który nie został poddany ewaluacji zgodnie z wcześniejszym założeniem.

W 2016 r. 3-letni gminny program wspierania rodziny nie był realizowany. Opracowano projekt programu na lata 2017-2019, który zostanie zatwierdzony na najbliższej Sesji Rady Gminy dnia 27 stycznia 2017 r.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS dopełnił obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Zagadnienia zawarte zostały w Sprawozdaniu rocznym z działalności GOPS za 2015 r., sporządzonym w dniu 25 marca 2016 r. W badanym dokumencie brak określenia potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2: *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny*.

Gmina zatrudnia obecnie 1 asystenta – p. ██████████ na umowę o pracę w wymiarze 1/3 etatu od dnia 01.07.2016 r. We wcześniejszym okresie obowiązki asystenta pełniła p. ██████████ w pełnym wymiarze czasu pracy. Asystent podnosi swoje kwalifikacje uczestnicząc w szkoleniach, konferencjach, warsztatach.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 4: *finansowanie:*

- *podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające -*

W budżecie Ośrodka zostały zagwarantowane środki finansowe na szkolenia w celu umożliwienia pracownikom, w tym asystentowi rodziny podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Finansowanie kosztów związanych z funkcjonowaniem rodzin wspierających, z uwagi na brak rodzin – nie dotyczy.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*
- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas żadna kampania informująca środowisko lokalne o możliwości pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego. W sytuacji utworzenia takiej placówki dużym utrudnieniem byłaby kwestia dowozu dzieci do wskazanego miejsca, z uwagi na brak rozwiązań logistycznych.

W ramach wsparcia dzieci mogą korzystać z zasobów świetlic szkolnych, gdzie realizowane są zajęcia kompensacyjno - rewalidacyjne. W okresie ferii w Gminnej Bibliotece Publicznej w Stolnie organizowane są zajęcia plastyczne.

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do specjalistycznego poradnictwa (prawnego, psychologicznego, socjalnego, rodzinnego) poprzez różne instytucje działające na terenie gminy i miasta Chełmno. Mieszkańcy Gminy Stolno mający problemy z nadużywaniem alkoholu, w ramach wsparcia terapeutycznego mogą zgłaszać się do punktu konsultacyjnego. Przy Urzędzie Gminy funkcjonuje również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały przez Kierownika GOPS.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej. Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem.

Asystent obejmował pomocą :

- w 2015 r. 10 rodzin, w tym 1 przypadek zobowiązujący do współpracy przez Sąd, przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami,
- w 2016 r. 7 rodzin, w tym brak przypadków zobowiązujących do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do 10 stycznia) 4 rodziny, w tym brak przypadków zobowiązujących do współpracy przez Sąd.

Dokumentacja kadrowa asystenta zawiera *zakres czynności*, w którym ujęto wszystkie zadania zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż asystent rodziny posiada wymagane kwalifikacje, zgodne z art.12 ust. 1 cyt. ustawy o wspieraniu rodziny. Ponadto w aktach osobowych są oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 pkt.3 cyt. wyżej ustawy. Natomiast zapis art.17 pkt.4 ustawy nie został spełniony. Zgodnie z analizą dokumentacji i złożonymi oświadczeniami, asystent prowadził postępowania z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę i wydawał w tym zakresie decyzje.

Na podstawie rozmowy z asystentem stwierdzono dobrą znajomość środowisk objętych asystenturą. Asystent dokumentuje swoją pracę poprzez: kartę informacyjną dotyczącą rodziny, dziennik wizyt, plan pracy, notatki służbowe, harmonogram wizyt, karty pracy, sprawozdania ze współpracy z rodziną.

Zbadano dokumentację 11 rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. W ocenie zespołu kontrolującego wskazane jest kontynuowanie prowadzonej dokumentacji rodziny, w przypadku, gdy asystent współpracuje z rodziną w kolejnym roku kalendarzowym. W związku z tym, nie jest konieczne ponowne prowadzenie procedury obejmującej rodzinę wsparciem asystenta (wniosek pracownika, zgoda na kontynuowanie współpracy). W badanych aktach stwierdzono brak dokonywania ocen okresowych sytuacji rodziny oraz brak prowadzenia monitoringu z rodziną, po zakończonej współpracy. Jedynie we współpracy z jedną rodziną zastosowano monitoring, jako zastępczą formę aktywnej asysty.

W związku z powyższym zespół kontrolujący zaproponował wprowadzenie do dokumentacji: okresowych ocen sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku, określenie czasu sporządzenia i obowiązywania planu pracy z rodziną, aktualizowanie planu pracy stosownie do sytuacji rodziny oraz wskazał konieczność monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmuje się wspólnie z pracownikiem socjalnym przy ustnej akceptacji Kierownika GOPS, bądź na wniosek lub oświadczenie rodziny.

Dotychczas asystent nie uczestniczył w posiedzeniach Zespołu do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka. W spotkaniach zespołu uczestniczył jedynie pracownik socjalny, który był oddelegowany przez Kierownika GOPS. W związku z powyższym Kierownik GOPS został poinstruowany o konieczności przestrzegania procedury.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym* –

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. wydatkowano kwotę: 41 692,84 zł,
- w 2016 r. wydatkowano kwotę: 63 897,64 zł,
- w 2017 r. (do dnia kontroli) nie ponoszono kosztów.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 31 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 27 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 5 sierpnia 2016 r.

Powyzsza analiza wskazuje, na brak przestrzegania w jednym przypadku (c) ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz.213).

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy* -

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych Ośrodka, asystenta rodziny, a także poprzez współpracę z innymi służbami tj.: szkołą, kuratorami, przedstawicielami służby zdrowia.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej